

bort derfra, er der ikke Grund til at vente; naar vi lægge Mærke til, at lige siden 1851 er der det ene Aar med det andet medgaaet 1 Million Rd. og at fra 1851 til 1864 have de to Pensionslove virket saaledes, at, om vi havde kjøbt Livrenter — det kunde have været gjort for 9,146,000 Rd. — i Forbindelse med at vi have udredet til Ministerpensioner og til Præster 84,000 Rd. aarlig + de 52,000 Rd. til de separate Fonds, saa bliver det tilfammenlagt 12 Millioner i disse 13 Aar, saa at jeg med Sandhed kan sige, at der ordinært er medgaaet omtrent 1 Million Rigsdaler aarlig, og der er som sagt i Virkeligheden ingen Grund til at tro, at man skulde kunne komme bort derfra. Vel fremhæves der, at Embedsmændene nu først i en mere fremrykket Alder saa kongelig Ansættelse; men saa vil jeg dertil bemærke, at til Gjengæld ere Lønningerne blevne forhøiede, og at der desuden er Grund til at antage, at den nye Hævering vil medføre et større Pensionsbeløb end hidtil. Der er altsaa ikke Grund til at tro, at man skulde kunne komme bort fra denne Million, saa meget mere som de hidtil i Civiletaten affledigede Embedsmænd have haft en Alder af 61 à 62 Aar og have været Embedsmænd i 30 Aar, og der ingen Grund er til at tro, at de fremtidigt kunne holde længere ud. Det kan virkelig ikke negtes, at det er en temmelig stor Byrde for de Ydende. Jeg hører ingenlunde til dem, som mene, at Embedsmændene overhovedet skulle lønnes knapt, og det er der vel neppe nogen her, der mener; Alle er vel i Grunden enige om, at de store Byrder, som Embedsmændene have, inden de naa til at blive Embedsmænd, idet først Forældrene maa punge ud, og de selv siden maa ofre Tid og Kræfter i mange Aar, maa bevirke, at Fordelen maa stilles noget ligefrem i Forhold dertil; derom ere vi vist Alle enige. Men paa den anden Side skal jeg ikke negte, at Embedsmændene ingenlunde ere gode Husholdere, og det kan efter min Opfattelse ikke være anderledes, saaledes som Stillingen er, end at de ikke kunne være det; thi man kan blot se hen til, at de fra første Jærd eller fra det 10de Aar ere vant til at faa Alt fra Forældrene, og ogsaa

siden, naar de ere blevne ansatte som Embedsmænd, vide de, at Staten er en meget god Afstægsgiver, og at der ikke paaligger dem at sørge for Noget eller selv at lægge Noget tilside. Bore Embedsmænd, kan man vel sige, føre i Reglen et temmelig flot Hus, idet de i Grunden ikke have tilstrækkeligt Die for at lægge Noget tilside til en ældre Alder. Jeg troer overhovedet, at det vilde være heldigt, om vi ikke havde nogen Pensionslov, men kun fik særlige Pensionslove; i Norge er det f. Ex. Tilfældet, at Embedsmændene kunne affediges ved Dom, og de faae kun Pension ved særlige Pensionslove, og jeg kan ikke se, at de dygtigere Embedsmænd kunne være ilde tjente dermed, da det er de ringere og mere affældige, der komme til at nyde den meste Fordel af en almindelig Pensionslov. Under Enevoldsmagten var der som bekendt ikke nogen saadan Pensionslov, og Embedsmændene fik kun ifølge sær kongelig Naade, hvad der blev tilstaaet dem. Jeg troer, at man i Grunden gjorde rigtigt i at vende tilbage hertil, og at § 17 i Grundloven, der giver Ministeren Ret til at affedige en Embedsmand, er temmelig dyrefjæbt med saa store Opoffrelser som dem, jeg har nævnt. Det vil paa ingen Naade blive til de dygtigere Embedsmænds Skade, — dem vil Rigsdagen ingenlunde være knap imod, hvilket Erfaringen stadfæster, — naar man fremkommer med en særlig Lov i den Anledning. Det Udvalg, der ifjor var nedsat, har behandlet Lovforslaget med en overordenlig Lemfældighed, det er i mine Dine kun mindre Forandringer, det har foreslaaet, men selv til disse smaa Forandringer har Ministeriet intet Hensyn taget, naar undtages et Par Steder, nemlig § 3, hvor dette Punkt om Kongehusets Embedsmænds Pensionering er forandret, og § 4, hvor der er gjort en Forandring med Hensyn til Ministeriets Pensionering. Det Væsentlige har man intet Hensyn taget til, nemlig at Enkerne overhovedet skulde godtgjøre deres Trang; at rige Enker derved muligvis kunde gaa glip af deres Pension, har man intet Hensyn taget til, og ligesaa lidt har man taget Hensyn til, at Børnene skulde have, hvad de skulde have,